

Hoe genderinclusief zijn uw activiteiten?

Punten ter overweging...

DE INDIVIDUELE LEERLING

Als meisjes en jongens buiten school te maken krijgen met W&T-onderwijsactiviteiten, hebben zij reeds een genderidentiteit ontwikkeld. Door deze identiteit kunnen jongeren het gevoel hebben dat wetenschap en techniek alleen geschikt is voor bepaalde soorten leerlingen. Als docent kunt u helpen om dergelijke gevoelens tegen te gaan aan de hand van de volgende vragen:

Welke relevante voorkennis hebben de leerlingen?

Houdt uw activiteit rekening met wat de leerlingen al weten over het onderwerp? Let op: verschillende leerlingen hebben een ander soort kennis.

Zo kan het onderwerp 'bacteriën' sommigen aanspreken vanwege wat ze al weten over ziekte en gezondheid, terwijl anderen het interessant vinden doordat zij geïnteresseerd zijn in levende organismen.

Welke interesses hebben leerlingen op het gebied van wetenschap/techniek?

Biedt uw activiteit ruimte voor diverse soorten onderzoek die aansluiten bij de verschillende manieren waarop de jongeren zijn geïnteresseerd in het onderwerp?

Zo kan een activiteit technologische onderzoeksaspecten, sociaal-wetenschappelijke aspecten, en ethische aspecten omvatten.

Is er bij de activiteit ook voldoende aandacht voor de specifieke details van de activiteit en het grotere geheel?

Zo zullen sommige leerlingen geïnteresseerd zijn in de bredere toepassing van wetenschap en techniek terwijl anderen juist geïnteresseerd zijn in de technologische details ervan.

Welke ervaringen hebben leerlingen met wetenschap/techniek?

Is ervoor gezorgd dat leerlingen geen sterk gegenderde activiteiten moeten doen die hun 'vrouwelijke' of 'mannelijke' identiteit verder zou kunnen versterken?

Zorg ervoor dat leerlingen verschillende soorten activiteiten moeten doen, bijv. data interpreteren en bespreken, verschillende standpunten innemen, je eigen standpunt verdedigen, consensus bereiken over iets (of niet), enz.

Omvat uw activiteit zoveel mogelijk de diversiteit van wetenschap en techniek?

Iedere vorm van wetenschap heeft zijn eigen vorm van onderzoek; het is belangrijk dat de activiteiten die u met de leerlingen doet, deze variëteit laten zien.

Welke ervaring hebben de leerlingen met eerdere bezoeken aan bedrijven of de industrie?

Is het mogelijk dat de leerlingen ervaring hebben met eerdere bezoeken aan (industriële) bedrijven waarbij het idee ontstond dat zij betrokken of juist uitgesloten werden?

Eerdere ervaringen met een setting die lijkt op de uwe kunnen invloed hebben op de bereidheid van leerlingen om mee te doen aan de activiteit. Het is belangrijk om erop attent te zijn wanneer leerlingen iets zeggen over dergelijke eerdere ervaringen.

Moedigt u alle leerlingen aan om in gelijke mate mee te doen, en legt u de lat voor alle leerlingen even hoog?

Sommige leerlingen kijken bijvoorbeeld eerst de kat uit de boom terwijl anderen direct iets roepen zonder eerst na te denken. Het is belangrijk dat de docent/begeleider rekening houdt met deze verschillen.

Hoe genderinclusief zijn uw activiteiten?

Punten ter overweging...

DE INTERACTIE TUSSEN LEERLINGEN

Het is belangrijk dat u beseft dat interactie tussen leerlingen ongelijkheid kan creëren en in stand kan houden. Hierbij gaat het onder andere om 'othering' (door bijvoorbeeld van bepaalde leerlingen lagere verwachtingen te hebben) of door een ondergeschikte rol te geven/aan te nemen (wanneer een leerling bijvoorbeeld de rol van 'notulist(e)' aanneemt om onderdeel van die groep uit te maken). U kunt deze vormen van interactie tegengaan door rekening te houden met het volgende:

Vereist uw activiteit op een evenwichtige manier verschillende kwaliteiten?

Houdt uw activiteit of les op een evenwichtige manier rekening met de leervoorkeuren van de deelnemers?

Zo kan het uitvoeren van een laboratoriumproef vooral motorische vaardigheden vereisen, terwijl het beoordelen van de ethische implicaties van een wetenschappelijke bevinding vooral vraagt om het nadenken over ethische argumenten.

Omvat uw activiteit zowel opdrachten die denkvermogen, motorische vaardigheden als ethische vaardigheden vergen?

Wat voor soort interactie vereist uw activiteit?

Omvat uw activiteit of les verschillende vormen van interactie?

Het is bijvoorbeeld belangrijk dat de activiteit zowel individueel werk, groepswork als werk in tweetallen omvat.

Hebben de verschillende rollen bij de activiteit een gelijke status, of wordt er gewisseld tussen de rollen (om 'othering' en ondergeschikte posities te voorkomen)?

Als de activiteit bijvoorbeeld experimentele, leidinggevende of notulistentaken omvat, is het belangrijk dat de deelnemers deze taken om de beurt vervullen.

Met welke rolmodellen krijgen de leerlingen te maken?

Bent u zelf een rolmodel als wetenschapper/onderzoeker?

Professionals zijn vaak rolmodellen voor leerlingen. Bedenk op welke manier u een model bent voor de leerlingen als het gaat om gendergedrag.

Vinden er in het kader van uw activiteit of les ook ontmoetingen plaats met een wetenschapper/onderzoeker? Zo ja, vergeet dan niet dat meisjes en jongens vooral worden geïnspireerd door rolmodellen waarmee ze zich psychologisch verwant voelen. Anders kan het gebeuren dat de normen die de ander stelt, weerstand bij de meisjes en jongens oproept.

Het is belangrijk dat de deelnemers niet alleen 'topwetenschappers' of 'nerds' ontmoeten maar een heel divers scala van mensen die verschillen qua karakter, gender en loopbaan. Het is ook belangrijk om te beseffen dat vrouwen een rolmodel kunnen zijn voor jongens en mannen een rolmodel voor meisjes.

Hoe genderinclusief zijn uw activiteiten?

Punten ter overweging...

OP HET NIVEAU VAN UW ORGANISATIE

In veel gevallen zijn in de praktijk van organisaties en bedrijven genderboodschappen ingebed. Deze boodschappen kunnen deel uit gaan maken van de logica van een bedrijf/organisatie, die moeilijk is voor u als individuele docent om te veranderen. Als u zich echter bewust bent van mogelijke gendereffecten, kunt u deze tegengaan of omzeilen. De volgende vragen kunnen daarbij een hulpmiddel vormen.

Op welke manier heeft de belangrijkste missie van uw bedrijf invloed op de activiteit?

Bent u in het contact met de leerlingen expliciet over de rol van uw organisatie in de samenleving (bijv. het verstrekken van digitale dienstverlening of het ontwikkelen van geneesmiddelen voor bepaalde ziekten) en de manier waarop dit invloed heeft op uw W&T-activiteiten?

Zo geeft een missie als 'Ontwikkelen van geneesmiddelen om de persoon te genezen, niet de ziekte' een bepaalde visie op wetenschap weer die bepaalde soorten leerlingen zal aanspreken maar anderen niet.

Hebt u erover nagedacht hoe de missie van de organisatie het beste aansluit bij de mogelijkheden die uw activiteit biedt ten aanzien van genderinclusiviteit?

Het is bijvoorbeeld mogelijk om de missie van uw organisatie zodanig te nuanceren dat de toon ervan beter aansluit bij activiteiten die een grotere diversiteit aan leerlingen aanspreekt.

Wat is de benadering van uw organisatie van wetenschap en techniek, en hoe is dit terug te vinden in uw activiteit?

Hebt u erover nagedacht hoe de benadering die uw organisatie heeft van wetenschap en techniek verschillende leerlingen op verschillende manieren kan aanspreken?

Zo zal de empirische, laboratoriumgerichte aanpak van sommige organisaties goed werken voor meer extraverte persoonlijkheden die het leuk vinden om te experimenteren en risico's te nemen, terwijl de meer theoretische, op logica gerichte aanpak van andere organisaties wellicht geschikter is voor introverte persoonlijkheden die graag observeren en over dingen nadenken.

Wat is de benadering van uw organisatie van wetenschap en techniek, en hoe is dit terug te vinden in uw activiteit?

Hebt u erover nagedacht hoe u de discipline van uw organisatie op een evenwichtige manier kunt integreren in uw activiteit?

Het is bijvoorbeeld makkelijk om natuurkunde als 'hard' te bestempelen en biologie als 'zacht'. Maar alle wetenschappelijke disciplines hebben ingebouwde dualismen, zoals hard versus zacht. W&T-onderwijsactiviteiten waarbij deze dualismen zijn geïntegreerd, zijn inclusiever ten aanzien van meer verschillende soorten leerlingen.

Omvat uw activiteit alle manieren waarop wetenschappelijk onderzoek kan worden gedaan?

Zo vereist biologie bijvoorbeeld zowel omschrijvende activiteiten (tekenen of classificeren) als experimentele activiteiten (laboratoriumproeven).

Hoe genderinclusief zijn uw activiteiten?

Punten ter overweging...

OP HET NIVEAU VAN CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

Tot slot wordt genderidentiteit gevormd en beïnvloed door de cultuur en maatschappij waarin organisaties, docenten en scholieren zijn ingebed. Het is moeilijk, zo niet onmogelijk, voor u als docent om deze voorwaarden te veranderen, maar ook hier geldt: wanneer u zich ervan bewust bent, kunnen de effecten ervan worden gecompenseerd of tegengegaan. De volgende vragen kunnen daarbij een hulpmiddel vormen.

Op welke manier hebben de publieke beeldvorming en algemene ideeën invloed op de context van uw activiteit?

Als u wilt aansluiten bij de algemene beeldvorming en ideeën die leven in de maatschappij (bijv. om interesse te wekken in uw activiteit) moet u er wel over nadenken hoe op andere dan de bekende manieren kan worden deelgenomen aan de activiteit.

Gebruikt u bijvoorbeeld bekende Nederlanders of bekende televisieprogramma's als achtergrond voor uw activiteit? En zo ja, bent u zich dan bewust van eventuele inclusieve of exclusieve effecten hiervan?

Wat zijn de belangen van de stakeholders en welke invloed heeft dat op de activiteit?

Hebt u rekening gehouden met het impliciete dan wel expliciete genderconcept van stakeholders (ministeries, politiek, belangengroepen, enz.) en de mogelijke effecten die dit op uw activiteit heeft?

Zo geeft de campagne Wetenschap: echt iets voor meisjes! een bepaald beeld van gender en wetenschap en techniek. Heeft een dergelijk beeld indirect invloed op uw W&T-onderwijsactiviteiten?

Wat zijn de culturele beperkingen van de activiteit?

Hebt u rekening gehouden met de vraag hoe 'wetenschap en techniek' in de context van uw land wordt gedefinieerd: wat valt erbinnen en wat valt erbuiten? Ga na of de activiteit meer soorten scholieren aanspreekt als er wordt gekozen voor een breder concept van 'wetenschap en techniek'.

Omvat uw organisatie bijvoorbeeld meer wetenschap- en techniekdisciplines dan de disciplines die meestal binnen uw cultuur als wetenschap en techniek worden betiteld? Zo ja, hebt u dan overwogen om al deze disciplines in uw activiteit op te nemen?